

עין משפט
נר מצוה

קבו א (מיי) פ"א מהל' שמיטה הלי"ז) סג עשין סג טו"ע יו"ד סר ית טע"ה :

קבו ב מיי שם הלי"ד טו"ע שם סעי' ב: קבב ג מיי שם הל"ז וט"ז טו"ע שם סעי' ד:

קבב ד ה ו מיי שם טו"ע שם סעי' ד:

קבב ד:

קבב ד מיי שם הל"ז טו"ע שם סעי' ח:

קבב ד מיי שם הל"ז טו"ע שם סעי' ו:

ט [מיי] שם הלכה טו

קבב י מיי שם הלכה כג

טו"ע שם סעי' ט:

קבב ג ל מיי פ"ז מהל'

בזאת מקדש ה"ב ופ"ב מהל' איסורי מונח ה"א והל"ד ופ"ב מהל' צבורות ה"א טו"ע יו"ד ס' שט סעי' ב:

שיטה מקובצת

[א] כי איכא חזא פגימה מסוכסכת בשחולין;
אפי' בירידתו כשהסימן: [ג] ואחד לסופו ולשון אוגרת כמו אוגרת: [ח] ואינה אוגרת אלא מסוכסכת הסכין: [ט] שחיטתו כשרה וכדיקומא ברישא: [ן] אם יש שם פגם המים נופלים: [י] ואינו חוגר בו או דבר: [ת] הא איכא צדיין שנוכחין בצדי הסכין: [טו] היתם בכבורות נפגם הוכות בכבור או הערה דהיינו שפת בית ההתם של נקבה. ונ"ב הובין פ"ב נהקת שהיכס חבוי בו: [ך] ה"א ליפסל מהקריבה הוא דכדי חגירת צפורן:

רבינו גרשום

אחת בזה ענין: עולה ויורד. סכין שאינו שיה בחידודו: דמיא לסאסא מאי. כלומר דדמי לשערי שכולת דאינו פגום ודמתחוי כפגום: פשיטא דכיון דכי ניקבה טרפה בעיא בדיקה כלומר כיון ששחטו בסכין פגומה דמי כמי שניקבה: במעברא בדקי לה במיא. היכי בדקי לה במיא משמיטין הסכין חזרו במים והיכן שהמים נמשכין מתורדו של סכין ודאי שם נפגם: [א] ואתלת רוחתא כלומר לפיכך לא צריך לבדוק הסכין מצד זה ומצד זה אלא במקום חידודו: ופגימת ארון בכבור שחשוב מום קבוע: ופגימת מום בקדשים. איכא דאמרי קדשים ממש ואיכא דאמרי בקדשי בקדשי המשכן ודכתיב בהו תמים:

[א] נראה דל"ל הכא נמי בית השמיטה ממוות רוח כלומר לפיכך וכו'.

יו:

כאן שהול"ך והביא. הוה מצי לשנויי הא דקיימא ארישא דסכינא והא דקיימא באלמע:
אבישרא ואטופרא. אבישרא משום ושט ואטופרא משום קנה:
פגימת אוון בבבור פגימת מום בקדשים. אינטריך תרוייהו פגימת אוון צצכור לשחוט עליו

במדינה וקדשים אינטריך משום ערוה של נקבה דלא הו"א בכלל צכור אי נמי אינטריך קדשים דלא נימא פגימת מום ליפסול מעל גבי המונח הו"א פחות מחגירת הנפורן והא דלא חשיב צהדייהו פגימת מונח ולימא ד' פגימות הן מזינו למימר משום דפגימת מונח צהדיא כמיז (דברים כו) אצנים שלמות אע"ג דבקדשים נמי כמיז תמים לא משמע ממש בלא פגימה דצממה מקומות לא חייסין אס נתקן ממנו הצשר או העטם: וכמה

מסוכסכת לא ישחוט בה לכתחלה ואם שחט שחיטתו כשרה יעולה ויורד בסכין שוחט בה לכתחלה א"ל רב הונא בריה דרב נחמיה לרב אשי אמרת לן משמיה דרבא מסוכסכת פסולה והא ^(א) (אמר רבא) מסוכסכת כשרה לא קשיא כאן שהול"ך והביא כאן שהול"ך ולא הביא אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי דמיא לסאסאה מאי אמר ליה ^(ב)מאן יהיב לן מבשריה ואכלינן אמר רב חסדא ^(ג)מנין לבדיקת סכין מן התורה שנאמר וישחמתם בזה ואכלתם פשיטא כיון דכי נקב טריפה בעיא בדיקה לחכם קאמרינן והאמר ^(ד)רבי יוחנן לא אמרו להראות סכין לחכם אלא מפני כבודו של חכם מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הוא במערבא בדקי לה בשימשא בנהדרקא בדקו לה במיא רב ששת בדק לה בריש לישניה רב אחא בר יעקב בדק לה בחוט השערה בסורא אמרי בישרא אכלה בישרא לבדקה אמר רב פפא צריכא בדיקה אבישרא ואטופרא ^(ה) (ואתלתא רוחתא) אמר ליה רבינא לרב אשי אמר לן רב סמא בריה דרב משרשיא משמך דאמרת ליה משמיה דרבא צריכא בדיקה אבישרא ואטופרא ואתלתא רוחתא אמר ליה אבישרא ואטופרא רוחתא אמרי משמיה דרבא לא אמרי רבינא ורב אחא בריה דרבא הוו יתבי קמיה דרב אשי אייתו סכין לקמיה דרב אשי לבדקה אמר ליה לרב אחא בריה דרבא בידקא בדקה אטופרא ואבישרא ואתלתא רוחתא אמר ליה ^(ו)יישר וכן אמר רב כהנא רב יימר אמר אטופרא ואבישרא צריכא אתלתא רוחתא לא צריכא מי לא ^(ז)א"ר יורא אמר שמואל ל"בן סכין ושחט בה שחיטתו כשרה שחידודה קודם לליבונה וקשיא לן האיכא צדדין ואמרינן בית השחיטה מרווח רווח הכא נמי בית השחיטה מרווח רווח אמר רב הונא בר רב קמינא אמר רבי שמעון בן לקיש שלש פגימות הן פגימת עצם בפסח פגימת אוון בבכור פגימת מום בקדשים ורב חסדא אמר אף פגימת סכין ואידך בחולין לא קא מיירי וכולן פגימתן כדי פגימת המזבח וכמה

להחליש עד שעצר הפגם ואין כאן ספק שמה נגע העוקץ צסימן:
שחיטתו כשירה. ^(א)אוכדלחוקמא ^(ב) צרישא דסכינא וכשהול"ך ולא הביא ואפי"ה לא ישחוט לכתחלה שמה יול"ך ויציא:
עולה ויורד. כגון שנפגמה פגם גדול והוחלקו העוקצים צמסחות והוי הסכין נמוך שם:
מסוכסכת פסולה. אפי' דיעבד:
דמיא לסאסאה. ארישטי"א זקן השבליס שאינו חלק כך סכין שאין פיה חלק אבל פגם אין לה אשפרי"א בלע"ז:
ושחטתם בזה. בשאלו כמיז ומדקאמר בזה ש"מ סכין צדק להם:
דיוין דאי נקב. ליושט מיטרפא פשיטא דבעינן דדיקה דהא אי איכא פגם נקיב:
לא אמרו כו'. ואנן מקרא ילפינן לה:
בשימשא. נותנים אותה בשמש ורואין צחודה. מ"ר. לישנא אחרינא הולך ומעמידה בשמש חודה למעלה ומסתכל בצילה של סכין ואם יש פגם צסכין ניכר הוא צלל שהחמה ננכסה בפגם:
במיא. הופך חודה למטה ומוליכה על פני המים ונוגעה מעט ואם יש פגם עוקץ עושה כמין חריץ צמים צהליכתה. ל"א הופך חודה למעלה ואוחזה בידו בשפייע ראשה למטה ומטיף על חודה בצלצבו אם יש שם פגם וינפליס שם ואין יעולים לילך עד ראשה. לשון מורי:
בישרא אכלה. היא בזה לתמוך צשר לפיכך עיקר דדיקתה צצכר או צריש לישנא או צצכר אצצבו אם צשר זה פוגע צפגם כן פיגע צו צשר הסיומן אצל צדצר אחר לא הו"א דדיקה שמה דצר קשה עוצר על פגם קטן ואינו חוגר"ו או דצר שהוא כך יותר מדאי נכנס לתוך פגם קטן אע"פ שאין פגם לקלקל הסיומן:
אבישרא. צשר האצצבו:
ואתלתא רוחתא. בצאמצע חודו וצצדדין שמה נפגם עוצי חודה צצידה ונאחז הסיומן צעוקץ ונקרע:
יישר. יפה עשית:
וכן אמר רב כהנא. דקך צריכה: ^(א) כל היכא דאמר משמיה דפלוני לא שמועה ממנו אלא מאחרים שמע שקצלוה ממנו כי הא דרב אשי לא ראה את רבא מעולם כדאמר בעשרה יוחסין (קדושין דף עב:) יום שמת רבא נולד רב אשי:
אתלתא רוחתא לא צריכי. ואם יש שם פגם צצידה לא איכפת לן דאין צידי הסכין נוגעין צסימן מכיון שמתכו חודה של סכין הוא מתרווח לכאן ולכאן:
שחידודה קודם לליצונה. קודם שיכנייה הסיומן צליצון הוא נתקן צחידוד:
הא איכא צדדין. יושנכו צצדי הסכין קודם שחגמר שחיטה והרי סימני טרפות נולדין צה כיון שהושט נשרף. ואפי"ה קי"ל כרב אחא ורב כהנא ורב אשי וכולוהו אמוראי דאמרי צריכא אבישרא ואטופרא ואתלת רוחתא ואם שכת ולא צדק קודם שחיטה צודק לאחר שחיטה:
ג' פגימות הן. לשיעור אחד:
פגימת עצם נפסח. לעצור עליה בלאו דעטם לא תצטרו צו [שמות יצ]:
פגימת אוון צצכור. להיות צו מום לישחט עליו צמדינה דתנן (צבורות דף לז) נפגמה אזו מן הסחוס. והי"ה לשאר מומין של פגימה הנזכרים שם וקמיימא נקט:
פגימת מום בקדשים. נקצות כגון חטאת ושלמים שיש צחס פגימות שאינן נוהגות צצכור וכדתנן התם צצבורות (דף לט:) נפגם יוהוצבן צצכור או הערה שפת בית הרחם של נקבה צמוקדשין. ואינטריך למנקט הכא לשאמועינן דאע"ג דלא מייכרא צייה פגימה כולי האי אפילו הכי שיעוריה צכדי שחגור צה צפורן. ואי קשיא ליינקט פגימת מום בקדשים וכולן צכלל דהא צכור צכלל כל הקדשים הוא אי תנא הכי הי"א ליפסל מהקריבה הוא יצכדי חגירת צפורן מיפסלא אצל מום גמור לא הוי לישחט עליו צמדינה דמומין הרצה פוסלין צצהמה ואין הצכור נשחט עליהן כדתנן (שם דף מא.) ואלו שאין שוחטין עליהם לא צמקדש ולא צמדינה כו' ולהכי תנא פגימת אוון צצכור שהזכרה צצבורות לענין לישחט צמדינה:
מוצח. שנפגס פסול כדילפינן צשחיטת קדשים צפרק קדשי קדשים (וצחים דף קז נט.) וצצחת עליו את עולותיו ואת שלמיו וגו' [שמות כן וכי עליו אתה וצוח אלא צזמן שהוא שלם ולא צזמן שהוא חסר והאי עליו צצצילו הוא כלומר כשהוא צחוקמו: שחגור

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

סכין שיש צה פגימות הרצה תידון כמגירה. ואין צה חילוק צין אוגרת למסוכסכת שאפי' כולם מסוכסכות פסולה דמסוכסכת היינו שאין לפגימה אלא עוקץ אחד ועוקץ השני הוחלק צמסחות ומצשרינן לה לקמן כי איכא חדא פגימה ^(א) צשהול"ך ולא הביא שלא פגעה השמיטה צעוקץ משהגיע לסיומיה ^(ב):

והוא דקיימא ארישא דסכינא. כשהגיע לעוקץ עדיין לא נחתכו העור והצצר שיקרע העוקץ את הסיומן צירידתו אצל כאן שיש פגימות הרצה אפילו כולן מסוכסכות עוקץ של פגם הראשון מחליש העור והצצר והפגם השני צא לסיומן וקורעו. ^(א) והא דתנן (לקמן דף יח.) השוחט צמגל קציר דרך הליכתה בית הלל מצשריין ^(א) מפני שמגל קציר עוקצי הפגימות כפופים מאד מאד ואין קורעים דרך הליכתם כלל אצל עוקץ שאינו כפוף קורע אפי' צירידתו צאשהסיומן יורד ממנו ונכנס לתוך הפגם:
מסוכסכת כשרה. וכדמפרש ואזיל:
משני רוחות. שיש צ' עוקצים לפגם אחד לראשו ואחד לסופו. ^(א)אוגרת לשון (משל ו) אגרה צקציר מאכלה לשון אסיפה שאוגרת הליפורן לתוכה צין צ' עוקציה:
מרות אחס. שאין לפגימה אלא עוקץ אחד והשני הוחלק צמסחות ואינה אוגרת אלא ^(א)מסוכסכת הסכין ^(א) והצצר. ולשון ססכון אנמשלי"ר בלע"ז כמו (ישעיה יט) וסכסכתי מנצרים צמנצרים:
מורשא קמא מחליש. עור וצצר לפני השני והשני צא ופוגע צסימן וקורעו:
חורפא דסכינא. קודם שיעיג לפגם:
מחליש. אטיצבוש"ט בלע"ז כמו (מכות דף עז.) חשלי דודי וכמו דחשלי מיינייה כלי זיין צב' לפני אידיהן (פ"א דף קז טז.) וכל עוקצי הפגם קורעין הן ואין חותכין צין צפוגעו צו וצין כשהוא יורד ממנו כך שמעמי וכן היא שהרי שנינו סכין שיש צה פגימות הרצה תידון כמגירה ואפי' מסוכסכות קאמר מדקמפליג צחדא צין אוגרת למסוכסכת וצנוצא לא מפליג ומשמע אפילו כל עוקציה לצד אחד לצד ראש הסכין והול"ך ולא הביא אלמא צירידתו נמי קורע:
דקיימא ארישא דסכינא. שכהתחיל להול"ך לא היה כח לסכין

שלא נפגמה מצי' צדדין למי' (ב"ק א.) אלא מפני כבודו של חכם. אפי"ג שהטבח צקי צהלמות דדיקה (דעיל ט.) יישר. יפה אמרת (שבת טג.) שפיר קאמרת (פסחים גז.) לקטן ע"ה.) ליבן. באור. בלשון חכמים נקרא ליבון ובלשון הלועזים קורין צאלטומי' (דעיל ח.). אמר שריפה היא ולא שחיטה כשרה. ולא שפיר קאמרת (שם.) שחידודה קודם לליבונה. מקדים וממחר לתמוך קודם שחטה ההמה מן האור (שם)

מסורת הש"ס

א) [מסופתה פ"א הי"ג.] ב) [צ"ל אלעזר.] ג) [בשאלות פרשת אחרי אימת מתא.] ד) [נעלי י:.] ה) [צ"ל ואמרי גיטוי וכן ככל הסו' אתלתא רוחתא הנזכרים לקמן גרסינן אמרי גיטוי פי' שני צדדי הסכין כ"ג השאלות.] ו) [נשת נג. וס"ק.] ז) [נעלי ח.]. ח) [צ"ל דבור אחד, ט) עיין רש"א, י) האפורן רש"ש, יא) [צ"ל לפני ד"ה יישר,]

תורה אור השלם

1. יאמר ושאול פגו קצם ואמרם לקם הגישו אלי איש שזור ואיש שורה ושחתם בזה ואבלתם ולא תחטאו לז לאכל אל הדם וגישו כל העם איש שורו בידו הלקה וישחטו שם: שמואל א יד לד

הגהות חב"ח

א) רש"י ד"ה והוא דקיימא וכו' צ"ה מסכין היינו מפני: ב) ד"ה שחיטתו כשרה וכדלוקמא דקיימא צרישא:

לעזי רש"י

אנמשלי"ר [אנמשלי"ר.] לסכך. אטיצבוש"ט [אטיצבוש"ט.] לרות. ארישטו"א. זקן השכלים. אשפרא"ר. מחוספס.

מוסף רש"י

מסוכסכת מרות אחת. שלא נפגמה מצי' צדדין למי' (ב"ק א.) אלא מפני כבודו של חכם. אפי"ג שהטבח צקי צהלמות דדיקה (דעיל ט.) יישר. יפה אמרת (שבת טג.) שפיר קאמרת (פסחים גז.) לקטן ע"ה.) ליבן. באור. בלשון חכמים נקרא ליבון ובלשון הלועזים קורין צאלטומי' (דעיל ח.). אמר שריפה היא ולא שחיטה כשרה. ולא שפיר קאמרת (שם.) שחידודה קודם לליבונה. מקדים וממחר לתמוך קודם שחטה ההמה מן האור (שם)